

Beden Eğitime Yönelik Tutumun Yordayıcısı Olarak Öz-Yeterlik, Algılanan Sosyal Destek ve Öğretmen Geribildirimi *

Sonnur Küçük Kılıç ¹

Öz

Gelişen ve değişen dünyada giderek daha pasif yaşam tarzı benimsenmekte ve gençlerin hareket ihtiyaçları göz ardı edilmektedir. Bu bağlamda gençlerin hareket ihtiyacının karşılanması ve pasif yaşamın olumsuz etkilerinden kurtulmaları açısından da fiziksel aktiviteye yönelmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Öte yandan fiziksel aktiviteye katılımı gençlere eşit fırsatlar sunduğu varsayılan beden eğitimi derslerine yönelik öğrencinin ilgisinin zamanla azaldığı belirlenmiştir. Bu nedenle beden eğitime yönelik tutum üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Böylelikle eğitimin kalitesinin artacağı ve bununla birlikte daha sağlıklı bir genç toplum oluşacağına inanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin beden eğitime yönelik öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen geribildirimlerinin beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Erzincan ilinde yer alan üç farklı ortaokulun 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören 520 (267 kız, 253 erkek) öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 'Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği', 'Algılanan Sosyal Destek Ölçeği' ve 'Algılanan Öğretmen Geribildirim Ölçeği' kullanılmıştır. Verilerin analizinde; ANOVA ile basit ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları beden eğitime yönelik öz-yeterlik, algılanan arkadaş desteği ve algılanan pozitif sözel olmayan geribildirim ile performans bilgisi öğretmen geribildirimlerinin beden eğitime yönelik tutumun pozitif yordayıcısı, negatif sözel olmayan öğretmen geribildirimlerinin ise beden eğitime yönelik tutumun negatif yordayıcısı olduğunu göstermektedir. Son olarak beden eğitime yönelik tutumu yordayan en önemli değişkenin algılanan öğretmen geribildirimi olduğu ve bunu beden eğitime yönelik öz-yeterlik ve sosyal destek algısının izlediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Beden eğitimi
Fiziksel aktivite
Ortaokul öğrencisi
İlgi
İnanç
Sosyal destek
Öğretmen geribildirimi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 23.01.2020

Kabul Tarihi: 16.11.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 15.12.2020

DOI: 10.15390/EB.2020.9390

* Bu makale 6. International Eurasian Educational Research Congress etkinliğinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Türkiye, sonnur.kucukkilic@erzincan.edu.tr

Giriş

Günlük yaşamda düzenli ve yeterli fiziksel aktiviteye katılımın, çeşitli hastalıklara yakalanmayı önlemesinin yanı sıra (Alpkaya ve Mengütay, 2004) bireylere çok sayıda fiziksel ve psikolojik katkısının olduğu bilinmektedir (Duncan, Duncan, Strycker ve Chaumeton, 2007; Kolumbet ve Dudorova, 2016; Warburton, Nicol ve Bredin, 2006). Çocuk ve ergenlerde sağlıklı yaşam için fiziksel aktiviteye düzenli katılımın öneminin vurgulanmasına rağmen (McKenzie, Marshall, Sallis ve Conway, 2000), özellikle ergenlik yıllarında fiziksel aktiviteye katılımı düşüş olduğu (Strauss, Rodzilsky, Burack ve Colin, 2001) ve gençlerin fiziksel aktiviteye katılım düzeylerinin yetersiz olduğu söylenebilir (Hilland, Stratton, Vinson ve Fairclough, 2009). Bunun yanı sıra özellikle Türkiye’de fiziksel hareketsizlik ile ilgili sorunların giderek arttığı (Koçak, 2005) ve boş zamanlarında evde tv ya da radyo başında vakit geçirenlerin oranının (%40), spor yaptığını belirtenlerin oranından (%2) çok daha yüksek olduğu ifade edilmektedir (OECD, 2009, aktaran Gürbüz ve Henderson, 2013). Bu bağlamda, beden eğitimi derslerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumu ve fiziksel aktiviteye katılımı arttırmada önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Subramaniam ve Silverman, 2007). Fiziksel aktivite kavramının, tür, konum, mod ve yoğunluk gibi özelliklerden bağımsız olarak, enerjiyi harcayan her türlü hareketi ifade etmek için kullanıldığı ve altında daha spesifik fiziksel aktivite biçimlerinin yer aldığı bir şemsiye terim olarak düşünülebileceği ifade edilmektedir (Hagger ve Chatzisarantis, 2005). Bu bağlamda beden eğitimi derslerinin de yapısı itibari ile bu çatı altında ele alınabileceği düşünülmektedir. Nitekim ülkemizde de beden eğitimi öğretim programlarının öncelikli hedefleri arasında düzenli fiziksel aktivite alışkanlığının kazandırılması yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Ayrıca beden eğitimi ve spor dersi, ortaokulda (5-8. sınıflarda) öğrenim gören öğrencilerin fiziksel etkinliklere ve spora katılmalarını sağlayacak şekilde planlanmasının yanı sıra öğrencilere fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenmeyi sağlama, çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerileri geliştirme ve kullanma, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve spora düzenli olarak katılma gibi özellikler kazandırılması hedeflenmektedir (MEB, 2017).

Son yıllarda giderek artan fiziksel hareketsizliği önlemek ve gençlerde fiziksel aktiviteye katılımı güçlendirilmek için Welk (1999) tarafından “Gençlerde Fiziksel Aktivite Geliştirme Modeli” geliştirilmiştir. Bu model kapsamında fiziksel aktiviteye katılım; yatkınlık, sosyal destek, kolaylaştırıcılar ve demografik bilgiler olarak dört kategoriye ayrılan faktörlerin etkileşimi sonucu olarak açıklanmaktadır. Bu bağlamda yatkınlık alt boyutunda ele alınan tutum ve öz-yeterlik kavramları ile sosyal destek alt boyutunda ele alınan anne-baba desteği, arkadaş desteği ve öğretmen desteğinin fiziksel aktiviteye katılım üzerinde etkili olduğu ve bu çalışmanın teorik alt yapısını oluşturduğu söylenebilir.

Fiziksel aktiviteye katılım üzerinde birçok faktörün etkili olduğu (Sallis, Prochaska ve Taylor, 2000) ve sahip olunan tutumun beden eğitimine yönelik algıyı ve öğrencilerin davranışlarını etkileyebileceği ifade edilmektedir (Bernstein, Phillips ve Silverman, 2011). Tutum kavramı ise “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumu” olarak tanımlanmaktadır (Allport, 1967, s. 8). Beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin derste yapılan etkinliklere daha istekli katılacağı, bu durumun da dersin verimli işlenmesinin yanı sıra özel ve genel amaçlara ulaşmayı kolaylaştıracağı ya da öğrencilerin gelecekteki yaşantılarında fiziksel aktivitelere gönüllü katılmalarını sağlayabileceği belirtilmektedir (Chung ve Phillips, 2002; Silverman ve Scrabis, 2004). Benzer şekilde beden eğitimi dersinde olumsuz bir durum yaşayan öğrencinin derste etkinliklere katılmak istemeyeceği (Ennis, 1996) ya da bunun aksine olumlu bir durum yaşayan öğrencinin de derse yönelik tutumunun pozitif yönde değişeceği söylenebilir (Silverman ve Subramaniam, 1999).

Yapılan çalışmalar öz-yeterlik algısının da beden eğitimine katılımı etkilediğini (Sallis vd., 2000) ve öz-yeterlikle ilgili önde gelen çalışmaların beden eğitimi için yeni ufuklar açtığını (Öncü, Feltz, Lirgg ve Gürbüz, 2018) göstermektedir. Bandura (1994, s. 71) tarafından “bireylerin çeşitli durumlarda

performanslarını ortaya koyma yeterliklerine ilişkin inançları ve bireyin, belirlenen amaçlara erişmek için eylemleri gerçekleştirme ve düzenleme yeterliklerine ilişkin kişisel yargıları” olarak tanımlanan öz-yeterlik kavramı spor psikolojisi literatüründe ise “bireyin belirli bir seviyede performansı sergileyebilmek için algıladığı yeterliği” olarak tanımlanmaktadır (Feltz ve Öncü, 2014, s. 418). Öz-yeterlik algısının performans ile pozitif ilişkili olduğu; öz-yeterlik inancı yüksek olan bireyin performans düzeyinin yüksek olacağı; öz-yeterlik inancı düşük olan bireyin de performans düzeyinin düşük olacağı belirtilmektedir (Chase, 1998). Benzer şekilde öz-yeterlik algısı yüksek olan sporcuların zorlu hedeflerle başa çıkabildiği ve aksilikler karşısında kolayca yılmadığı; öz-yeterlik algısı düşük olan sporcuların ise bunun aksine zor hedeflerden kaçındığı ve başarısızlık durumunda kolayca pes ettiği belirtilmektedir (Feltz, Short ve Sullivan, 2008).

Öte yandan “bireyin sevildiğine, gözetildiğine, değer verildiğine, bir iletişim ve karşılıklı yükümlülükler ağının bir parçası olduğuna dair çevresindeki diğer kişilerden edindiği bilgi” (Cobb, 1976, aktaran Annak, 2005, s. 7) olarak tanımlanan sosyal destek algısının da fiziksel aktiviteye katılımı önemli olduğu ve özellikle anne ve babadan alınan sosyal desteğin fiziksel aktiviteye katılımı doğrudan etkilediği belirtilmektedir (Prochaska, Rodgers ve Sallis, 2002). Çocukların beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılımlarının anne-babalarının konuya olan bakış açısıyla ilgili olduğu (Güven ve Öncü, 2006) ve ailelerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının çocukların bu aktivitelere katılımında olumlu bir etken olduğu belirtilmektedir (Öztürk, 1998). Yapılan çalışmalarda hem aile hem de arkadaştan sosyal destek almanın fiziksel aktiviteye katılma eğilimini artırdığı (Mendonça, Cheng, Melo ve de Farias Junior, 2014), arkadaş desteğinin ise özellikle tek başına fiziksel aktiviteye katılmak yerine akranla birlikte fiziksel aktiviteye katılımı daha çok ön plana çıktığı ifade edilmektedir (Salvy vd., 2009).

Beden eğitimine yönelik tutumu etkileyen faktörler arasında öğretmenin de yer aldığı (Carlson, 1994; Collins, 2012; Davis, 2009) ve beden eğitimine yönelik olumlu (Aybek, İmamoğlu ve Taşmektepligil, 2011; Esen, 2010; Figley, 1985; Özkan Keskin, 2015) ve olumsuz (Figley, 1985) tutumun belirleyicisi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin sahip olduğu kişilik ve mesleki özelliklerinin öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını etkilediği ifade edilmektedir (Güllü, 2007). Dersin eğlenceli geçmesinde öğretmenin önemli rol üstlendiği (Phillips, 2011) ve öğretmenin dersin önemini vurgulamasının çocukların beden eğitimine yönelik tutumu üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Rady ve Schmidt, 2013). Öte yandan birçok araştırmacı tarafından incelenen ve “harekete öncülük eden, davranış ya da performansı onaylayıp / reddedip gelişmeyi sağlayacak olan bilgi” şeklinde tanımlanan geribildirim kavramının (Bee ve Bee, 1997, s. 2); özellikle de öğretmen geribildirimlerinin öğrenme ortamı için önemli bir uyarıcı niteliğinde olduğu belirtilmektedir (Koka ve Hein, 2003). Bu bağlamda olumlu geribildirimlerin öğrencilerin öz-yeterlik algılarını arttıracığı, olumsuz geribildirimlerin ise öz-yeterlik algılarını düşüreceği düşünülmektedir (Feltz, 1988).

Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları üzerinde etkili olan faktörlerin öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda beden eğitimi dersine yönelik olumsuz tutuma sahip olan bireylerin derse olan ilgilerinin ve derse katılımlarının azalacağı ve bu durumun belki de yaşamları boyunca fiziksel aktiviteden uzak kalmalarına sebep olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde kanalize etmeye çalışmanın ve bu tutum üzerinde etkili olan faktörleri belirlemenin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yönelik öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen geribildirimlerinin beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yönelik öz-yeterlikleri beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

2. Ortaokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek alt boyutlarına ilişkin puanları beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı mıdır?
3. Ortaokul öğrencilerinin algılanan öğretmen geribildirim alt boyutlarına ilişkin puanları beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Bu araştırmalarda amaç, iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını belirlemektir (Karasar, 2012). Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniği kullanılmıştır (Nachmias ve Nachmias, 1996).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Erzincan ili merkez ilçede yer alan ve kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen devlete bağlı üç farklı ortaokulun 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören 520 (267 kız, 253 erkek) öğrenci oluşturmuştur. Katılımcıların 139'u (%26.7) altıncı sınıfta, 229'u (%44) yedinci sınıfta ve 152'si (%29.2) sekizinci sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği (BEYÖ)

Öğrencilerin, beden eğitimine yönelik tutum ve öz-yeterliklerini saptamada, Hilland ve diğerleri (2009) tarafından geliştirilen, Öncü, Gürbüz, Küçük Kılıç ve Keskin (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçek, 11 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır. Ölçek faktörleri 'Tutum' (6 madde) ve 'Öz-Yeterlik' (5 madde) şeklindedir. Ölçek maddeleri "5'li Likert Tipi Ölçek" formundadır. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında iç tutarlık katsayısı 'Tutum' boyutu için 0.81, 'Öz-Yeterlik' boyutu için 0.84 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 11 ve en yüksek puan ise 55'tir. Ölçeğin 'Tutum' alt boyutundan alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar sırasıyla 6 ve 30 iken, 'Öz-yeterlik' alt boyutundan en düşük 5, en yüksek 25 puan alınabilir. Ölçeğin orijinal formunda iç tutarlık katsayısı 'Tutum' boyutu için 0.91, 'Öz-Yeterlik' boyutu için 0.89 olarak hesaplanmıştır (Hilland vd., 2009). Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasında, ölçeğin faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ($\chi^2=250.05$; $sd=43$; $p<0.01$, CFI=0.94, GFI=0.95, IFI=0.94, TLI=0.93, SRMR=0.05 ve RMSEA=0.07), güvenilirliği ise test-tekrar test korelasyonu ($r_{Tutum}=0.81$, $p<0.01$; $r_{Öz-Yeterlik}=0.85$, $p<0.01$) ve Cronbach Alpha ($\alpha_{Tutum}=0.81$, $\alpha_{Öz-Yeterlik}=0.84$) iç tutarlık katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. Bu çalışma sonucu elde edilen bulgular ölçeğin iki faktörlü yapısının doğrulandığını göstermiştir (Öncü vd., 2015). Bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı 'Tutum' boyutu için 0.84, 'Öz-Yeterlik' boyutu için 0.85'tir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ)

Öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik olarak algıladıkları sosyal desteği ölçmek amacıyla Sallis, Condon, Goggin, Roby Kolody ve Alcaraz (1993) tarafından geliştirilen ve Hünük, Özdemir, Yıldırım ve Aşçı (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan "Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek maddeleri "5'li Likert Tipi Ölçek" formundadır. Ölçek, 14 madde ve 3 faktörden oluşmaktadır. Ölçek faktörleri 'Anne Desteği' (5 madde), 'Baba Desteği' (5 madde) ve 'Arkadaş Desteği' (4 madde) şeklindedir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında test-tekrar test güvenilirliği ($r=0.73$) ve iç tutarlık katsayısı 'Anne Desteği' boyutu için 0.72, 'Baba Desteği' boyutu için 0.81 ve 'Arkadaş Desteği' boyutu için 0.78 olarak hesaplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda ölçeğin Türk popülasyonunda uygulanabileceği belirlenmiştir. Ölçeğin her bir boyutunda (anne-baba-arkadaş) alınan puanlar arttıkça, sosyal destek puanı da artmaktadır (Hünük vd., 2013). Bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı 'Anne Desteği' boyutu için 0.81, 'Baba Desteği' boyutu için 0.87 ve 'Arkadaş Desteği' boyutu için 0.80'dir.

Algılanan Öğretmen Geribildirim Ölçeği (AÖGBÖ)

Araştırmada kullanılan bir diğer veri toplama aracı Koka ve Hein (2003) tarafından geliştirilen ve Kara, Kazak ve Aşçı (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Öğretmen Geribildirim Ölçeği'dir. Ölçek maddeleri "5'li Likert Tipi Ölçek" formundadır. Ölçek, 14 madde ve 4 faktörden oluşmaktadır. Ölçek faktörleri 'Pozitif Sözel Olmayan Geribildirim' (4 madde), 'Negatif Sözel Olmayan Geribildirim' (3 madde), 'Pozitif Genel' (4 madde) ve 'Performans Bilgisi' (4 madde) şeklindedir. *Pozitif Sözel Olmayan Geribildirim* alt boyutu, öğrencinin algıladığı, öğretmenin hareket ve mimikleri ile gösterdiği olumlu geribildirimleri ifade eder. *Negatif Sözel Olmayan Geribildirim* alt boyutu, öğrencinin algıladığı, öğretmenin hareket ve mimikleri ile gösterdiği olumsuz geribildirimleri ifade eder. *Pozitif Genel Geribildirim* alt boyutu, öğrencinin algıladığı, öğretmenin genel olumlu geribildirimlerini ifade ederken; *Performans Bilgisi* alt boyutu ise öğrencinin algıladığı, öğrencinin performansı öncesi ve sonrası öğretmenin geribildirimlerini ifade eder. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında yapı geçerliğine ilişkin olarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve güvenilirliğin belirlenmesi için ise Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Yapı geçerliğine ilişkin bulgular, orijinal ölçeğin dört faktör yapısı ile tutarlı olduğunu göstermiştir ($\chi^2/sd (172.06/761) = 2.82$, RMSEA = 0.063, SRMR = 0.053, TLI = 0.94, CFI = 0.96, GFI = 0.95). Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının 0.70 ile 0.90 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında iç tutarlık katsayısı 'Pozitif Sözel Olmayan Geribildirim' boyutu için 0.71, 'Negatif Sözel Olmayan Geribildirim' boyutu için 0.69, 'Pozitif Genel' boyutu için 0.69 ve 'Performans Bilgisi' boyutu için 0.83 olarak hesaplanmıştır. Bulgular, "Algılanan Öğretmen Geribildirim Ölçeğinin" beden eğitimi dersinde öğrencilerin geribildirim algılarını değerlendirmek için yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermiştir (Kara vd., 2018). Bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı 'Pozitif Sözel Olmayan Geribildirim' boyutu için 0.66, 'Negatif Sözel Olmayan Geribildirim' boyutu için 0.65, 'Pozitif Genel' boyutu için 0.72 ve 'Performans Bilgisi' boyutu için 0.82'dir.

Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında kullanılan veri toplama araçları, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Erzincan İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 27.02.2019 tarih ve 4274240 sayılı onayı ile araştırma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerine ders saatlerinden önce uygulanmıştır. Anket formunda çalışmaya katılmanın gizlilik ve gönüllülük esasına dayandığı özellikle belirtilmiş, ayrıca uygulama öncesinde de konu ile ilgili detaylı açıklamalar yapılarak katılmak istemeyen öğrenciler çalışma dışında tutulmuştur. Öğrencilerin ölçekleri doldurması ise yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis değerleri, normal dağılım eğrisi ve Levene testi sonuçları incelenerek karar verilmiştir. Ayrıca çoklu doğrusal regresyon analizi için Mahalanobis uzaklığı ve Cook's (Cook' <1) değerlerine göre normallik (çok değişkenli) ve doğrusallık varsayımlarını etkileyen uç değerlerin olup olmadığı incelenmiş, yordayıcı değişkenler arasında yüksek bağlantı katsayısının bulunmaması koşulu için ise yordayıcı değişkenler arasındaki ikili korelasyon katsayıları, VIF, CI değerleri ve tolerans değeri incelenmiştir (Büyüköztürk, 2012). Verilerin analizinde; ANOVA ile basit ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizinde enter metodu kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliklerini belirlemede Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular

Tablo 1'de beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterliğin beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonuçları sunulmuştur. Tabloda görüldüğü üzere yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterliğin öğrencilerin beden eğitime yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin öz-yeterlikleri ile tutumları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($R=0.42$) olup öğrencilerin beden eğitime yönelik öz-yeterlikleri, beden eğitime yönelik tutumları üzerindeki toplam varyansın %17'sini açıklamaktadır.

Tablo 1. Tutum İle Öz-Yeterlik Puanları Arasındaki Basit Doğrusal Regresyon Sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
<i>Sabit</i>	1.78	0.17	-	10.29	0.00
<i>Öz-yeterlik</i>	0.46	0.04	0.42	10.44	0.00

R=0.42, R²=0.17, F_(1,518)=108.99, p=0.000

Tablo 2’de algılanan sosyal destek alt boyutlarına ilişkin puanların beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları sunulmuştur. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları, kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F_(1,518)=108.99, p<0.01). Regresyon analizi sonucunda Arkadaş Desteği (β =0.22) puanlarının beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir (R=0.32, R²=0.10). Anne Desteği ve Baba Desteği algısının beden eğitime yönelik tutumun anlamlı birer yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Arkadaş Desteği algısının beden eğitime yönelik tutumun %10’unu açıkladığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Tutum İle Algılanan Sosyal Destek Alt Boyut Puanları Arasındaki Çoklu Doğrusal Regresyon Sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
<i>Sabit</i>	2.41	0.16	-	15.22	0.00
<i>Anne Desteği</i>	0.05	0.06	0.05	0.89	0.38
<i>Baba Desteği</i>	0.09	0.05	0.11	1.81	0.07
<i>Arkadaş Desteği</i>	0.20	0.04	0.22	4.74	0.00

R=0.32, R²=0.10, F_(3,516)=19.07, p=0.000

Tablo 3’te algılanan öğretmen geribildirim alt boyutlarına ilişkin puanların beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları sunulmuştur. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları, kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F_(4,515)=38.70, p<0.01). Regresyon analizi sonucunda Pozitif Sözel Olmayan (β =0.22), Negatif Sözel Olmayan (β =-0.28) ve Performans Bilgisi (β =0.26) puanlarının beden eğitime yönelik tutumun anlamlı yordayıcıları olduğu tespit edilmiştir (R=0.48, R²=0.23). Pozitif Sözel Olmayan ve Performans Bilgisi geribildirim algıları beden eğitime yönelik tutumu pozitif yönde yordarken, Negatif Sözel Olmayan geribildirim algısının ise negatif yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Pozitif Genel geribildirim algısının beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Pozitif Sözel Olmayan, Negatif Sözel Olmayan ve Performans Bilgisi geribildirim algısının birlikte beden eğitime yönelik tutumun %23’ünü açıkladığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Tutum İle Algılanan Öğretmen Geribildirim Alt Boyut Puanları Arasındaki Çoklu Doğrusal Regresyon Sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
<i>Sabit</i>	2.14	0.18	-	12.02	0.00
<i>Pozitif Sözel Olmayan</i>	0.14	0.06	0.15	2.54	0.01
<i>Negatif Sözel Olmayan</i>	-0.08	0.04	-0.08	-2.12	0.03
<i>Pozitif Genel</i>	0.12	0.06	0.11	1.92	0.06
<i>Performans Bilgisi</i>	0.24	0.06	0.26	4.44	0.00

R=0.48, R²=0.23, F_(4,515)=38.70, p=0.000

Tablo 4’te öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen geribildirimine ilişkin puanların beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları sunulmuştur. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları, kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F_(3,516)=38.70, p=0.000). Regresyon analizi sonucunda Öz-yeterlik (β =0.29), Sosyal Destek (β =0.09) ve Öğretmen Geribildirim (β =0.31)

puanlarının beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı yordayıcıları olduğu tespit edilmiştir ($R=0.53$, $R^2=0.28$). Öz-yeterlik, Sosyal Destek ve Öğretmen Geribildirim algısının birlikte beden eğitimine yönelik tutumun %28'ini açıkladığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Tutum İle Öz-Yeterlik, Algılanan Sosyal Destek Ve Öğretmen Geribildirim Puanları Arasındaki Çoklu Doğrusal Regresyon Sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
<i>Sabit</i>	0.73	0.21	-	3.55	0.00
<i>Öz-yeterlik</i>	0.32	0.05	0.29	6.94	0.00
<i>Sosyal Destek</i>	0.10	0.05	0.09	2.20	0.03
<i>Öğretmen Geribildirimi</i>	0.42	0.06	0.31	7.62	0.00

$R=0.53$, $R^2=0.28$, $F_{(3,516)}=38.70$, $p=0.000$

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yönelik öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen geribildiriminden beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemek amacıyla yürütülen bu çalışmadan elde edilen veriler bu bölümde tartışılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Çalışma sonucunda beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterliğin beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimine yönelik öz-yeterlik ile tutum arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ve beden eğitimine yönelik öz-yeterliğin, beden eğitimine yönelik tutum üzerindeki toplam varyansın %17'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Çivril Kara (2018) tarafından yapılan çalışmada da beden eğitimine yönelik öz-yeterlik ile tutum arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ve beden eğitimine yönelik tutumun, beden eğitimine yönelik öz-yeterlik üzerindeki toplam varyansın %14'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda da beden eğitimi dersine yönelik tutum ile öz-yeterlik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Akbulut, 2017; Balyan, 2009; Hilland, Brown ve Fairclough, 2017; Nurgül Keskin, 2015; Küçük Kılıç, 2017; Maina, 2002; Şengül, 2016). Cairney ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmada fiziksel aktivitenin %28 oranında öz-yeterlik tarafından yordandığı tespit edilmiştir. Buna göre bireylerin sportif bir işi gerçekleştirmeye yönelik inançlarının yüksek olmasının onların aktiviteye yönelik tutumlarının da yüksek olmasını sağladığı söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuca göre arkadaşlardan alınan sosyal destek algısının beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olduğu, anne ve baba desteğinin ise beden eğitimine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı saptanmıştır. Arkadaş desteği algısı ile beden eğitimine yönelik tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiş ve arkadaş desteği algısının beden eğitimine yönelik tutumun %10'unu açıkladığı belirlenmiştir. Hünük ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada arkadaşlardan algılanan sosyal destek puanlarının yüksek olmasına rağmen fiziksel aktiviteye katılımında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Öte yandan yapılan bazı çalışmalarda gençlerin fiziksel aktiviteye katılımında anne-babalarının görüşlerinin etkili olduğu (Stucky-Ropp ve DiLorenzo, 1993); bazılarında ise sadece aileden algılanan sosyal desteğin önemli bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir (Hsu vd., 2011). Öztürk ve Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada da spora katılımında aile, arkadaş ve öğretmen desteğinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. King, Tergerson ve Wilson (2008) yaptıkları çalışmada ise aile ve arkadaş desteğinin fiziksel aktiviteye katılımı olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Öte yandan yapılan çalışmalarda aile desteğinin beden eğitimine yönelik tutum ve spor katılım üzerinde etkili olduğu (Aslan, 2002; Carlson, 1994; Çelik ve Pulur, 2011; Çetin, 2007; Haris, 1999; Hoyle ve Leff, 1997; Sayın, 2014; Yağcı, 2012) sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin genellikle beden eğitimi spor etkinliklerine tek başına katılmaktansa arkadaş grubu ile birlikte katılmayı tercih ettiği ve bu durumunda arkadaş desteğini ön plana çıkardığı söylenebilir. Ayrıca çalışmanın yürütüldüğü yaş grubu dikkate alındığında, öğrencilerin içinde bulunduğu ergenlik döneminin özelliği olarak daha çok bağımsızlaşma ve aileden çok arkadaşlara yönelme eğiliminde

oldukları söylenebilir. Dolayısıyla bu kimlik kazanma ve aileden bağımsızlaşma çabasının sportif etkinliklere katılımında da etkili olduğu söylenebilir.

Çalışma sonucunda öğretmen geribildirim algısının beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Pozitif Sözel Olmayan ve Performans Bilgisi geribildirim algıları beden eğitime yönelik tutumu pozitif yönde yordarken, Negatif Sözel Olmayan geribildirim algısının ise negatif yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Pozitif Sözel Olmayan, Negatif Sözel Olmayan ve Performans Bilgisi geribildirim algısının birlikte beden eğitime yönelik tutumun %23'ünü açıkladığı saptanmıştır. Literatürde yer alan çalışmalarda antrenör veya öğretmen tarafından yapılan pozitif geri bildirim, bireyde algılanan yeterlik ve içsel güdülenmeyi artırdığı saptanmıştır (Allen ve Howe, 1998; Amorose ve Weiss, 1998; Koka ve Hein, 2003, 2005; Levesque, Zuehlke, Stanek ve Ryan, 2004; Nicaise, Cogerino, Bois ve Amorose, 2006). Öte yandan algılanan pozitif geribildirim, beden eğitimi derslerinde öğrencilerin yeterlik algısını olumlu etkileyerek güdülenmeyi artırdığı belirlenmiştir (Mouratidis, Vansteenkiste, Lens ve Sideridis, 2008). Bu bağlamda diğer tüm alanlarda olduğu gibi beden eğitimi derslerinde de öğretmen tarafından verilen geribildirim, beden eğitimi dersine yönelik tutumun önemli belirleyicilerinden olduğu söylenebilir. Özellikle öğrencinin performansı hakkında verilen olumlu geribildirim, derse katılımı önemli ölçüde etkileyeceği ve yaşam boyu kazanılacak olan fiziksel aktivite davranışının temelini oluşturacağı söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre beden eğitime yönelik tutumun en önemli yordayıcısının öğretmen geribildirim olduğu ve bunu da sırasıyla öz-yeterlik ve sosyal destek algısının takip ettiği belirlenmiştir. Bu bağlamda beden eğitime yönelik olumlu tutum oluşturulmasında öğretmenin önemli bir rol üstlendiği söylenebilir. Öte yandan öğretmenin sahip olduğu kişilik özelliklerinin yanı sıra derse olan ilgisinin de öğrencinin derse yönelik tutumunu etkilediği söylenebilir (Başer, 2009; Güllü, 2004; Küçük Kılıç, 2017; Ryan, Fleming ve Maina, 2003). Çocuğun eğitim hayatında ilk karşılaştığı otorite olan öğretmenin öğrencide bırakacağı izlerin yaşam boyu devam ettiği bilinen bir gerçektir. Motive edilen ve desteklenen öğrencinin derse katılımının ve derse olan ilgisinin artmasının yanında, sürekli olumsuz eleştirilen, ilgisiz bırakılan öğrencinin de dersten uzaklaşması söz konusu olabilir. Benzer şekilde yapılan çalışmalarda öğretmenlerin söylediklerinin, öğrencilerin ilgilerini, beceriden haz almalarını ve aktiviteye katılımlarını olumsuz yönde etkileyebileceği belirtilmektedir (Drost, Wirth, Keck, Ruckman ve Todorovich, 2015). Öte yandan sportif etkinliği başarabileceğine yönelik inancı yüksek olan öğrencinin beden eğitime yönelik tutumunun da yüksek olacağı söylenebilir. Buna paralel olarak öz-yeterliğin doğrudan ve dolaylı olarak fiziksel aktiviteye katılımı sağladığı (Jackson, Whipp, Chua, Dimmock ve Hagger, 2013), fiziksel aktiviteye başlama ve devam ettirmede etkili olduğu (Parschau vd., 2013) ve egzersizi bırakmayı önlediği söylenebilir (Dawson ve Brawley, 2000). Öte yandan beden eğitime yönelik tutumda sosyal desteğin de önemli etken olduğu söylenebilir. Yapılan çalışmalarda fiziksel aktiviteye katılım konusunda destek görmeyen bireylerin, destek görenlere oranla fiziksel aktiviteye katılımında daha çok engelle karşılaştıkları belirlenmiştir (King vd., 2008).

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin beden eğitime yönelik öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve öğretmen geribildirim algılarının beden eğitime yönelik tutumunun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı belirlenmiştir. Beden eğitime yönelik tutumun en önemli yordayıcısı öğretmen geri bildirim iken, bunu sırasıyla öz-yeterlik ve sosyal destek algısı takip etmiştir. Öğretmen geribildirim için, Pozitif Sözel Olmayan ve Performans Bilgisi geribildirim algıları beden eğitime yönelik tutumun olumlu yordayıcıları iken, Negatif Sözel Olmayan geribildirim algısı ise beden eğitime yönelik tutumun negatif yordayıcısıdır. Öte yandan, arkadaşlardan alınan sosyal destek algısı beden eğitime yönelik tutumun önemli bir yordayıcısı iken, anne ve babadan alınan sosyal destek algısı ise beden eğitime yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı değildir. Bu çalışmanın tek ilde ve sınırlı sayıda örneklem üzerinde yürütülmüş olması çalışmanın sınırlılıkları arasında gösterilebilir. İlerde daha geniş örneklem grupları üzerinde çalışmalar planlamanın gerekli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca benzer çalışmaların farklı değişkenler açısından ele alınmasının ve daha geniş örneklem grubu üzerinde yürütülmesinin tahmin değişkenlerine daha fazla katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı

sıra ilerde yapılacak çalışmalar, konu hakkında daha fazla fikir sahibi olmaya yardımcı olma açısından nitel yaklaşım ya da karma yaklaşım çerçevesinde ele alınabilir. Ayrıca alışma sonucunda beden eğitimine yönelik tutumun en önemli yordayıcısının ğretmen olması beden eğitimi öğretmenlerine önemli görevler dřtđđn bir kez daha gündeme getirmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin varsa olumsuz kişilik özelliklerini derse yansıtılmaları ve öğrencinin beden eğitimine yönelik tutumunu olumsuz olarak etkileyebilecek davranışlardan kaçınmaları gerekmektedir. Diğer tüm derslerde olduğu gibi öğretmenine karşı olumsuz tutuma sahip öğrencinin derse devam etmek istemeyeceği ya da derste yapılan aktiviteler için isteksiz olacağı, belki de bu durumun yaşam boyu fiziksel aktiviteden uzaklaşmaya neden olabileceğini söylemek mümkündür. Nitekim bireyin eğitim hayatında derslere yönelik sahip olduğu tutumun, yaşamı boyunca onu etkileyeceği ve bu etkinin de elde ettiği başarı, meslek seçimi, yaşam tarzı ve kalitesine kadar tüm alanları kapsayabileceği ifade edilmektedir (Koç ve Tamer, 2016). Dolayısıyla ğretmenlerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak beden eğitimi dersine karşı onların olumlu tutum beslemelerini sağlamaya çalışması, derste sadece yetenekli öğrencilerle değil tüm öğrencilerle ilgilenmeye çaba göstermesi gerekmektedir. Bununla ilgili önlemlerin öğretmenlerin henüz aday ğretmen aşamasındayken alınmasının ve gerekli düzenlemelerin ona göre yapılmasının erken önlem alma, daha etkili ve daha kalıcı olma açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması derslerinin bu gibi durumlar göze alınarak planlanması daha etkili zmler ortaya koymaya yardımcı olabilir. Nitekim hali hazırda hizmet içi eğitim veren öğretmenlerin alışmış olduğu sistemi değiştirmenin, yeni inşa edilen bir yapıyı istenilen şekilde oluşturaktan çok daha zor olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akbulut, V. (2017). *An investigation of the middle school students' tendencies towards physical education according to teacher leadership style* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Allen, J. B. ve Howe, B. L. (1998). Player ability, coach feedback, and female adolescent athletes' perceived competence and satisfaction. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(3), 280-299.
- Allport, G. W. (1967). Atitudes in readings. M. Fishbein (Ed.), *Reading in attitude theory and measurement*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Alpkaya, U. ve Mengutay, S. (2004). An investigation on effects of physical activity to reaction time. *Gazi Journal of Physical Education and Sports Sciences*, 9(3), 49-57.
- Amorose, A. J. ve Weiss, M. R. (1998). Coaching feedback as a source of information about perceptions of ability: A developmental examination. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(4), 395-420.
- Annak, B. B. (2005). *Social support, social network, life quality and life satisfaction: A comparison among people diagnosed mood disorders, anxiety disorders and hemodialysis patients* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Aslan, M. F. (2002). *The effects of family, gym teacher and environment on elementary school students to be directed to sport in Kocaeli* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Aybek, A., İmamoğlu, O. ve Taşmektepligil, M. Y. (2011). An assessment of the attitudes of students towards physical education lesson and extracurricular activities. *Journal of Sports and Performance Researches*, 2(2), 51-59.
- Balyan, M. (2009). *The comparison of primary school 2nd level and elementary school students attitudes towards physical education, social skills and self efficiency levels* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (4. cilt). New York: Academic Press.
- Başer, S. A. (2009). *The effects of teacher qualifications on attitude of students who were taking physical education classes* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Bee, R. ve Bee F. (1997). *Yapıcı geribildirim* (A. Bora ve O. Cankoçak, Çev.). Ankara: Gökçe Ofset ve Matbaacılık.
- Bernstein, E., Phillips, S. R. ve Silverman, S. (2011). Attitudes and perceptions of middle school students toward competitive activities in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 30(1), 69-83.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cairney, J., Hay, J. A., Faught, B. E., Wade, T. J., Corna, L. ve Flouris, A. (2005). Developmental coordination disorder, generalized self-efficacy toward physical activity, and participation in organized and free play activities. *The Journal of Pediatrics*, 147(4), 515-520.
- Carlson, T. B. (1994). *Why student hate, tolerate, or love gym: A study of attitude formation and associated behaviors in physical education* (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Massachusetts, Boston.
- Chase, M. A. (1998). Sources of self-efficacy in physical education and sport. *Journal of Teaching in Physical Education*, 18(1), 76-89.
- Chung, M. ve Phillips, D. A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure time exercise in high school students. *Physical Educator*, 59(3), 126-139.
- Collins, R. (2012). *Attitudes of middle school students with disabilities toward physical education: A mixed Methods examination* (Yayımlanmamış doktora tezi). Northcentral University, Arizona.
- Çelik, Z. ve Pular, A. (2011). Secondary school students' attitudes of physical education and sport. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 115-121.

- Çetin, M. (2007). *The comparison of the high school students attitudes towards physical education and sports (sample of Kırşehir)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çivril Kara, R. (2018). *Examination of physical education predisposition of middle school students according to teacher teaching style* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Davis, T. R. (2009). *Children's perceptions of a district-wide physical education program* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Brigham Young University, Provo.
- Dawson, K. A. ve Brawley, L. R. (2000). Examining the relationship between exercise goals, self-efficacy, and overt behavior with beginning exercisers. *Journal of Applied Social Psychology*, 30(2), 315-329.
- Drost, D. K., Wirth, C. K., Keck, L. S., Ruckman, M. S. ve Todorovich, J. R. (2015). Manipulating feedback during physical education climates: Motivation and performance effects. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86, A122-A122.
- Duncan, S. C., Duncan, T. E., Strycker, L. A. ve Chaumeton, N. R. (2007). A cohort-sequential latent growth model of physical activity from ages 12 to 17 years. *Annals of Behavioral Medicine*, 33(1), 80-89.
- Ennis, C. (1996). Students' experiences in sport based physical education: [More than] apologies are necessary. *Quest*, 48, 453-456.
- Esen, G. (2010). *Role of physical education teachers towards secondary degree of primary educational students attitude to physical education lesson and extracurricular sports activities* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Feltz, D. L. (1988). Self-confidence and sports performance. K. B. Pandolf (Ed.), *Exercise and sport sciences reviews* içinde (s. 423-457). New York: MacMillan.
- Feltz, D. L. ve Öncü, E. (2014). Self-confidence and self-efficacy. A. Papaioannou ve D. Hackfort (Ed.), *Routledge companion to sport and exercise psychology* içinde (s. 417-429). London: Taylor & Francis.
- Feltz, D. L., Short, S. E. ve Sullivan, P. J. (2008). *Self-efficacy in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Figley, G. E. (1985). Determinants of attitudes toward physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 4, 229-240.
- Güllü, M. (2004). *Examination of the opinions of elementary school students about physical education teachers (Sample of Malatya)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Güllü, M. (2007). Investigating the attitudes of the secondary education students towards the physical education lesson (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gürbüz, B. ve Henderson, K. (2013). Exploring the meanings of leisure among Turkish university students. *Croatian Journal of Education*, 15(4), 927-957.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2006). Family factor in physical education and sports. *Family and Society*, 8(3), 81-90.
- Hagger, M. ve Chatzisarantis, N. (2005). *The social psychology of exercise and sport*. England: Berkshire.
- Haris, K. W. (1999). *Parental expectations of high school interscholastic athletic activities* (Yayımlanmamış doktora tezi). State University, Virginia.
- Hilland, T. A., Brown, T. D. ve Fairclough, S. J. (2017). The physical education predisposition scale: Preliminary tests of reliability and validity in Australian students. *Journal of Sport Sciences*, 36(4), 384-392.
- Hilland, T. A., Stratton, G., Vinson, D. ve Fairclough, S. (2009). The physical education predisposition scale: Preliminary development and validation. *Journal of Sport Sciences*, 27(14), 1555-1563.
- Hoyle, R. H. ve Leff, S. S. (1997). The role of parental involvement in youth sport participation and performance. *Adolescence*, 32(125), 233-243.
- Hsu, Y. W., Chou, C. P., Nguyen-Rodriguez, S. T., McClain, A. D., Belcher, B. R. ve Spruijt-Metz, D. (2011). Influences of social support, perceived barriers, and negative meanings of physical activity on physical activity in middle school students. *Journal of Physical Activity and Health*, 8(2), 210-219.

- Hünük, D., Özdemir, R. A., Yıldırım, G. ve Aşçı, H. (2013). The role of perceived social support on physical activity participation of 6th to 8th grade students. *Education and Science*, 38(170), 3-18.
- Jackson, B., Whipp, P. R., Chua, P., Dimmock, J. A. ve Hagger, M. S. (2013). Students' tripartite efficacy beliefs in high school physical education: Within-and cross-domain relations with motivational processes and leisure-time physical activity. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 35(1), 72-84.
- Kara, F. M., Kazak, F. Z. ve Aşçı, F. H. (2018). Perceived teacher feedback scale: The validity and reliability study. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 29(2), 79-86.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keskin, N. [Nurgül]. (2015). *Attitudes and self-efficacy of middle school students toward physical education class* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Keskin, Ö. [Özkan]. (2015). *The studying of the attitudes of secondary school students with physical education lesson according to some changes: Sakarya* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- King, K. A., Tergerson, J. L. ve Wilson, R. W. (2008). Effect of social support on adolescents' perceptions of and engagement in physical activity. *Journal of Physical Activity and Health*, 5, 374-384.
- Koç, Y. ve Tamer, K. (2016). An investigation on students' attitudes towards the physical education course. R. Efe, I. Koleva, E. Atasoy ve İ. Cürebal (Ed.), *Developments in educational sciences* içinde (s. 481-491). Sofia: Odriski University Press.
- Koçak, S. (2005). Perceived barriers to exercise among university members. *Journal of the International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport and Dance*, 41, 34-36.
- Koka, A. ve Hein, V. (2003). Perceptions of teachers' feedback and learning environment as predictors of intrinsic motivation in physical education. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 33- 346.
- Koka, A. ve Hein, V. (2005). The effect of perceived teacher feedback on intrinsic motivation in physical education. *International Journal of Sport Psychology*, 36(2), 91-106.
- Kolumbet, A. N. ve Dudorova, L. Y. (2016). Correction of physical education program for technical higher educational establishment girl-students on the base of their health indicators. *Physical Education of Students*, 20(6), 18-25.
- Küçük Kılıç, S. (2017). *An examination of middle school students' physical education predisposition: A longitudinal study* (Yayımlanmamış doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Levesque, C., Zuehlke, A. N., Stanek, L. R. ve Ryan, R. M. (2004). Autonomy and competence in German and American university students: A comparative study based on self-determination theory. *Journal of Educational Psychology*, 96(1), 68-84.
- Maina, J. S. (2002). *Effect on an eight week fitness curriculum on the fitness knowledge, fitness test scores, attitude and self-efficacy towards physical activity of fifth grade children* (Yayımlanmamış doktora tezi). The Florida State University, Tallahassee.
- McKenzie, T. L., Marshall, S. J., Sallis, J. F. ve Conway, T. L. (2000). Leisure-time physical activity in school environments: An observational study using SOPLAY. *Preventive Medicine*, 30(1), 70-77.
- Mendonça, G., Cheng, L. A., Melo, E. N. ve de Farias Junior, J. C. (2014). Physical activity and social support in adolescents: A systematic review. *Health Education Research*, 29(5), 822-839.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı uygulama kılavuzu (Ortaokul 5-8. sınıflar)*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/ortaokul-k%C4%B1lavuz-10.10.2013.pdf> adresinden erişildi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145-BEDEN%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf> adresinden erişildi.

- Mouratidis, A., Vansteenkiste, M., Lens, W. ve Sideridis, G. (2008). The motivating role of positive feedback in sport and physical education: Evidence for a motivational model. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 30(2), 240-268.
- Nachmias, C. F. ve Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences* (5 bs.). New York: St. Martin's Press.
- Nicaise, V., Cogérino, G., Bois, J. ve Amorose, A. (2006). Students' perceptions of teacher feedback and physical competence in physical education classes: Gender effects. *Journal of Teaching in Physical Education*, 25(1), 36-57.
- Öncü, E., Feltz, D., Lirgg, C. D. ve Gürbüz, B. (2018). The examination of the psychometric properties of the Turkish collective efficacy questionnaire for sports. *Acta Gymnica*, 48(1), 27-35.
- Öncü, E., Gürbüz, B., Küçük Kılıç, S. ve Keskin, N. (2015). *Psychometric properties of the Turkish version of the physical education predisposition scale*. ERPA International Health and Sports Science Education Congress etkinliğinde sunulmuş bildiri, Atina, Yunanistan.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Öztürk, P. ve Koca, C. (2017). Analysis of sport participation of adolescent female athletes with socio-ecological model and gender perspective. *Sportre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 15(3), 139-148.
- Parschau, L., Fleig, L., Koring, M., Lange, D., Knoll, N., Schwarzer, R. ... ve Lippke, S. (2013). Positive experience, self efficacy, and action control predict physical activity changes: A moderated mediation analysis. *British Journal of Health Psychology*, 18(2), 395-406.
- Phillips, S. R. (2011). *Upper elementary school students' attitudes and perceptions toward physical education* (Yayımlanmamış doktora tezi). Columbia University, New York.
- Prochaska, J. J., Rodgers, M. W. ve Sallis, F. J. (2002) Association of parent and peer support with adolescent physical activity. *Research Quarterly for Exercise and Sports*, 73(2), 206-210.
- Rady, A. M. ve Schmidt, G. (2013). Attitudes toward physical education among urban middle school children. *Chronicle of Kinesiology & Physical Education*, 24(2), 4-8.
- Ryan, S., Fleming, D. ve Maina, M. (2003). Attitudes of middle school students toward their physical education teachers and classes. *The Physical Educator*, 60(2), 28.
- Sallis, J. F., Condon, S., Goggin, J., Roby Kolody, B. ve Alcaraz, J. (1993). The development of self-administered physical activity surveys for 4 grade students. *Research Quarterly for Exercise and Sports*, 64(1), 25-31.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J. ve Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 32(5), 963-975.
- Salvy, S. J., Roemmich, J. N., Bowker, J., Romeo, N. D., Stadler, P. J. ve Epstein, L. H. (2009). Effects of peers and friends on youth physical activity and motivation to be physically active. *Journal of Pediatric Psychology*, 34(2), 217-225.
- Sayın, E. (2014). *The examination of middle school student's point of view on physical education lessons* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Silverman, S. ve Scrabis, K. A. (2004). A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41(1), 4-12.
- Silverman, S. ve Subramaniam, P. R. (1999). Student attitude toward physical education and physical activity: A review of measurement issues and outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 19(1), 97-125.
- Strauss, R. S., Rodzilsky, D., Burack, G. ve Colin, M. (2001). Psychosocial correlates of physical activity in healthy children. *Arch Pediatr Adolescence Medicine*, 155(8), 897-902.
- Stucky-Ropp, R. C. V. ve DiLorenzo, T. M. (1993). Determinants of exercise in children. *Preventive Medicine*, 22(6), 880-889.

- Subramaniam, P. R. ve Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23(5), 602-611.
- Őengl, Y. (2016). *Exploring of the elementary and high school students' tendency towards physical education according to grade level* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Warburton, D. E. R., Nicol, C. W. ve Bredin, S. S. D. (2006). Health benefits of physical activity: The evidence. *Canadian Medical Association Journal*, 174(6), 801-809.
- Welk, G. J. (1999). The youth physical activity promotion model: A conceptual bridge between theory and practice. *Quest*, 51(1), 5-23.
- Yağcı, İ. (2012). *Attitudes of secondary school students to physical education lessons (The example of Afyonkarahisar province)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.